

Kraanvogels in Mecklenburg Vorpommeren

23 – 26 oktober 2014

KNNV

vereniging
voor veldbiologie

Naturbeobachtungspunkt Günzer See

Colofon

Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe

KNNV Vogelwerkgroep Epe en Heerde

Secretaris:

Benno van den Hoek

Schokkerstraat 43

8081 KL Elburg

Tel. 06-12192978

E-mail: bennovdhoek@hotmail.com

Secretaris:

Herman Snoek

Struikstuk 58

8162 JN Epe

Tel. 0578-613647

E-mail: secretaris@epe&heerde.knnv.nl

Kraanvogeltrip: 23 tot en met 26 oktober 2014

Samenstelling reisverslag: Adrie Hottinga

Foto's : Roel Pannekoek, Rob Nijman en Adrie Hottinga

Redactie: Adrie Hottinga en Gert van Veldhuizen

Reisverslag downloaden: via website Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe en KNNV afdeling Epe en Heerde.

Inhoud	blz
Colofon	2
Inhoud	3
Samenvatting, inleiding, logistiek en huisvesting	4
National Park Vorpommerensche Boddenlandschaft	6
Kraanvogelinformatiecentrum Gross Mohrdorf	8
Kraanvogels	9
Dagwaarnemingen	
Donderdag 23 oktober 2014	12
Vrijdag 24 oktober 2014	17
Zaterdag 25 oktober 2014	27
Zondag 26 oktober 2014	34
Totaal aantal Kraanvogels	35
Literatuur, kaarten en websites	38
Bijlage: dagwaarnemingen	39

Samenvatting

Van 23 oktober tot en met 26 oktober 2014 hebben vier leden van de Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe Kraanvogels geobserveerd in het noordelijke deel van Mecklenburg Vorpommern. Er is overnacht in een vakantiehuisje in Gross Kordshagen, vijf minuten vanaf de boddenkust. Gross Kordshagen ligt tussen Gross Mohrdorf en Bisdorf in het noordoosten en Barth in het westen; bij alle deze plaatsen slapen Kraanvogels in de bodden. Van zonopkomst tot zonsondergang hebben wij vogels geobserveerd en ook Kraanvogels geteld die van en naar de slaappleatsen vlogen. In totaal hebben wij het totaal aantal Kraanvogels gedurende van dit weekend dat wij in dit deel van Mecklenburg Vorpommern waren, berekend op 25.000 ex. Naast de waarnemingen van Kraanvogels hebben wij ruim negentig vogelsoorten waargenomen.

Inleiding

Jaarlijks worden door leden van de Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe en de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging afdeling Epe en Heerde gebieden bezocht waar Kraanvogels pleisteren. Bekende gebieden die bezocht worden, zijn Rugen en Diepholz in Duitsland en Lac du Der in Frankrijk. Dit jaar is besloten om een lang weekend Kraanvogels te observeren in Vorpommern in het Barther Bodden gebied.

Deelnemers en logistiek.

Deze vogeltrip is gemaakt door vier leden van de Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe (twee leden tevens lid van de KNNV afdeling Epe en Heerde); respectievelijk, Gert van Veldhuizen, Rob Nijman, Roel Pannekoek en Adrie Hottinga. Er is met één auto gereisd en in Gross Kordshagen is een vakantie verblijf gehuurd voor de periode 23 oktober tot en met 26 oktober. Voor het ontbijt waren wij bij zonopkomst voor het vertrek van de Kraanvogels van de slaappleatsen op een strategische locatie. Daarna werd ontbeten en vervolgens werden tot de duisternis inviel Kraanvogels geobserveerd. De lunch werd te velde gebruikt en in de dorpen is gedineerd.

Adres vakantiehuis

In de foto op blz. 5 is het adres van de familie Hauser opgenomen. Voor vier personen is dit vakantieverblijf zeer geschikt. Een centrale ligging ten opzichte van de slaappleatsen waar de Kraanvogels goed geobserveerd kunnen worden. Ook dichtbij Günz, waar de voederplaats is voor Kraanvogels, maar ook Kolganzen en Smienten van dichtbij geobserveerd kunnen worden.

Fam. Gabriele Hauser F 779
 Schulstraße 41
 18442 Groß Kordshagen ·
 Stralsund & Umgebung
Tel.: 038231 77 23 32 /
0151 14318343
 Email: hausi59@gmx.de
<http://www.tourismuszentrum-ostseekueste.de>

Impressie vakantiewoning Gross Kordshagen

National Park Vorpommerense Boddenlandschaft

National Park Vorpommerense Boddenlandschaft

Het Nationaal Park beslaat een oppervlakte van 80.000 ha (vergelijkbaar met de oppervlakte van de Veluwe) en behoort tot de provincie (Landkreise) Nordvorpommern en Rügen. Het gebied heeft in 1990 de status Nationaal park gekregen. In het Nationaal Park gelden meerdere beschermingsregiems, zoals de bescherming van geomorfologie, natuurlijke processen in de bodden, natuurlijke bosontwikkeling, bescherming van broed – en pleisterplaatsen voor vogels, in het bijzonder de rustgebieden voor Kraanvogels. Het Nationaal park ligt tussen de steden Ribnitz-Damgarten in het zuidwesten en Stralsund in het zuidoosten aan de Oostzeekust. De helft van de totale oppervlakte van 80.000 ha bestaat uit delen van de Oostzee.

Gross Kordshagen en Boddenküst

Vorpommerse Bodden

De bodden in Vorpommeren bestrijken een lengte van 70 km. De oostelijke punt van Zingst heet Pramort en dit gedeelte van Zingst (Fischland Darss-Zingst) is alleen bereikbaar met de fiets of te voet. Hier bevinden zich twee vogelkijkhutten en is een goed uitzicht over de bodden waar vaak Zeearenden aanwezig zijn. Hier bevindt zich ook een grote slaapplek voor Kraanvogels. Aan de oostpunt liggen ook de eilanden Bock en Grote en Kleine Werder die beschermd gebied zijn en niet toegankelijk zijn. De bodden zijn van de Baltische zee afgeschermd door het schiereiland Fischland-Zingst. Om het schiereiland te bereiken moet je de Meiningen brug passeren; deze brug is gebouwd gedurende de periode 1908-1912 en is 470 meter lang. Het centrum gedeelte van Fischland-Zingst is erg toeristisch in tegenstelling tot het westelijkgedeelte, dat beschermd gebied is en niet toegankelijk is voor gemotoriseerd verkeer (Schutzzone Darss). Aan de randen van de Bodden bevinden zich uitgestrekte rietvelden , waarvan gedurende de wintermaanden het riet wordt geoogst en als dakbedekking wordt aangewend.

Kraanvogel informatiecentrum

Sinds 1996 is het Kranen informatie centrum in Gross Mohrdorf gevestigd en coördineert dit centrum de tellingen van de pleisterende Kraanvogels in de Bock-Rügen regio. Het centrum is een instituut van de Kraanvogel bescherming Duitsland, een associatie gevormd door de NABU (Duitse Stichting voor Natuurbescherming) en het Wereld natuurfonds en gesubsidieerd door Lufthansa Airlines. Er wordt naast de tellingen voor populatieonderzoek en studie van de verspreiding van de soort ook onderzoek gedaan via het ringen van Kraanvogels en ook via moderne technieken door het uitrusten van de Kraanvogels met zenders.

Vanuit het informatiecentrum is een actief beschermings programma:

- Vernetting van verdroogde broedplaatsen;
- Bijvoeding om landbouwschade te voorkomen;
- Rangers zijn aanwezig op de observatie locaties voor begeleiding en voorlichting van het publiek;
- Monitoring van Kraanvogels;
- Onderzoek naar beheermaatregelen voor Kraanvogel management.

Günz

In Günz is een voederakker (Altenpleen Futterstelle) waar de Kraanvogels bijgevoerd worden met korrelmais. Deze korrelmais wordt via een tractor met kunstmeststrooier verspreid op een voederakker en op deze wijze probeert men de schade aan landbouwgewassen te beperken, tijdens

de aanwezigheid van Kraanvogels wordt gefoerageerd op de ingezaaide graanvelden en wordt kiemend wintergraan gegeten. Dit kan tot grote schade leiden voor de agrariers. Het strooien van korrelmais trekt veel vogelaars aan en vooral fotografen die van zeer dichtbij foto's kunnen maken.

Overzicht het landschap bij de voederplaats bij Günz

Kraanvogels

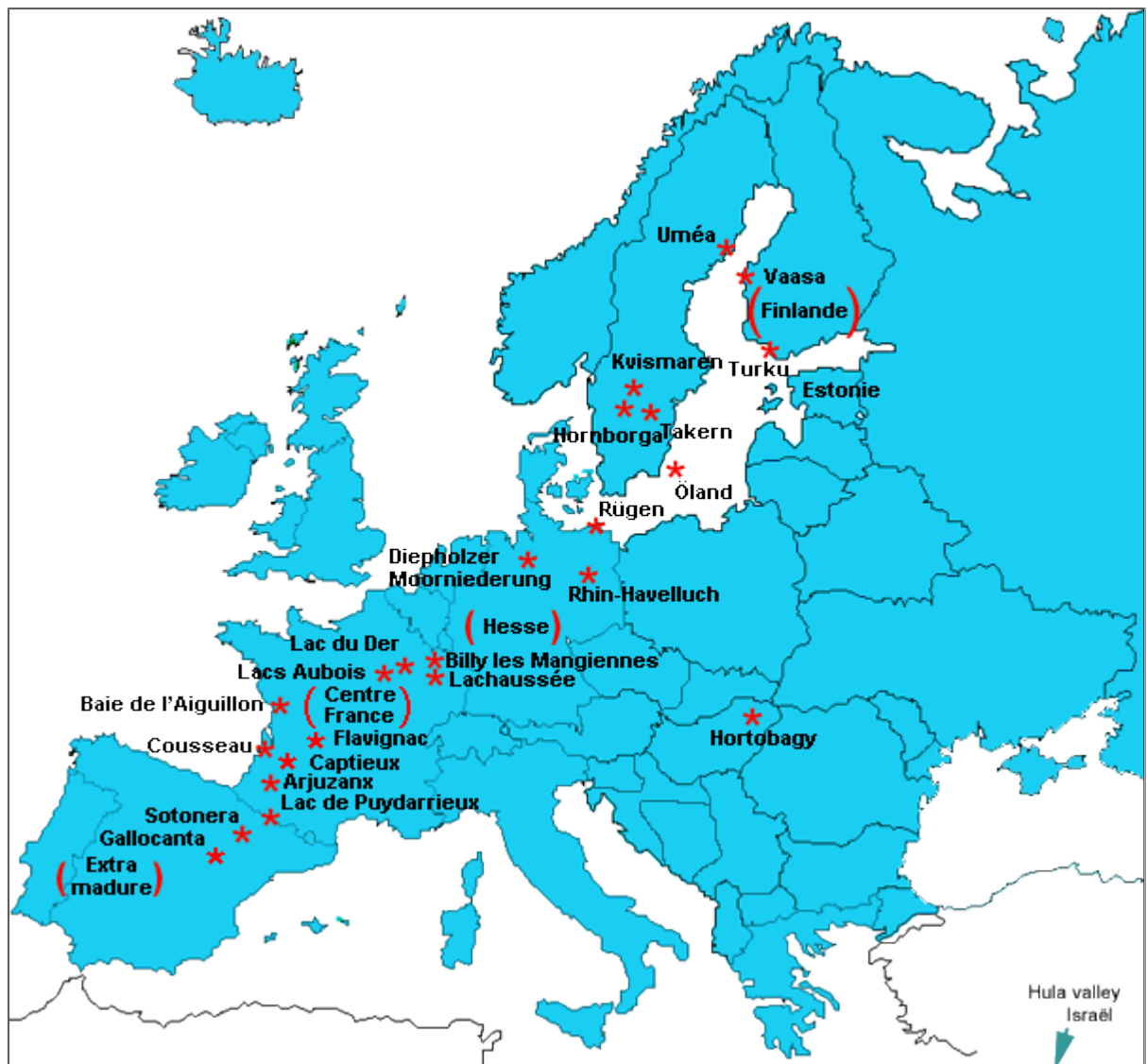
Al vele jaren pleisteren er in de Zingst-Bock regio zo'n 70.000 Kraanvogels die ongeveer zes weken "opvetten" om vervolgens naar de volgende pleisterplaats bij Diepholz te gaan. Afhankelijk van de waterstanden overnachten de Kraanvogels op meerdere locaties in de lagunes. Gedurende de periode eind september – oktober worden zes officiële simultaan tellingen door rangers en vrijwilligers georganiseerd. Overdag foerageren de groepen Kraanvogels vooral op de geoogste maisvelden waar korrelmais is geoogst en korrels en kolven achterblijven. Op enkele locaties zijn uitkijkposten voor de observaties van Kraanvogels. De beste observatieposten zijn in de omgeving van de routes waar de Kraanvogels 's nachts in de lagunes of op de eilanden overnachten. Overdag wordt gemiddeld 30 kilometer vanaf de slaapplekken gefoerageerd.

Totaal overzicht aantallen Kraanvogels seizoen 2014'; informatie van website [www. grus grus.com](http://www.grus-grus.com).

Bock-Rügen

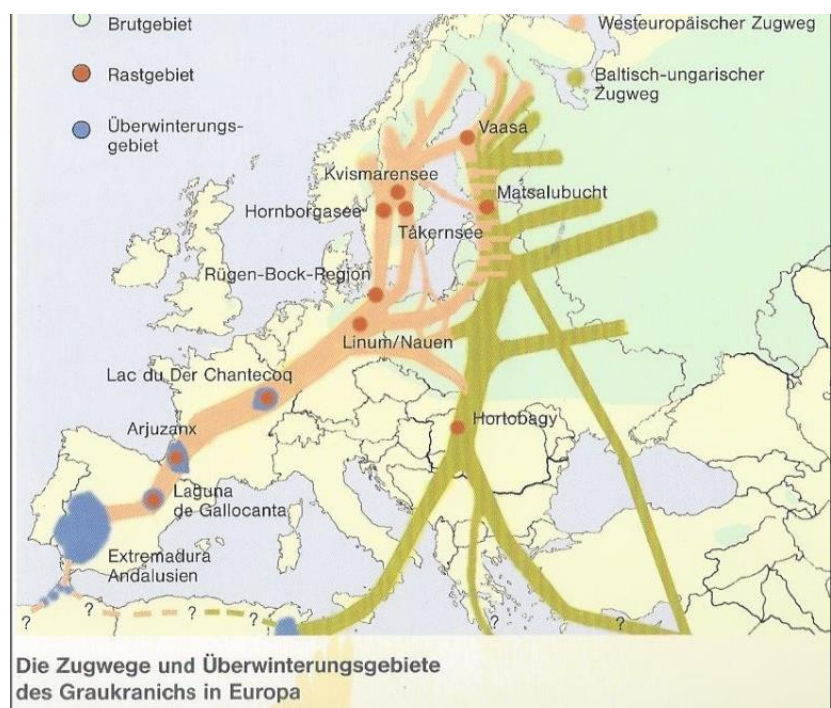
Information : Günter Nowald

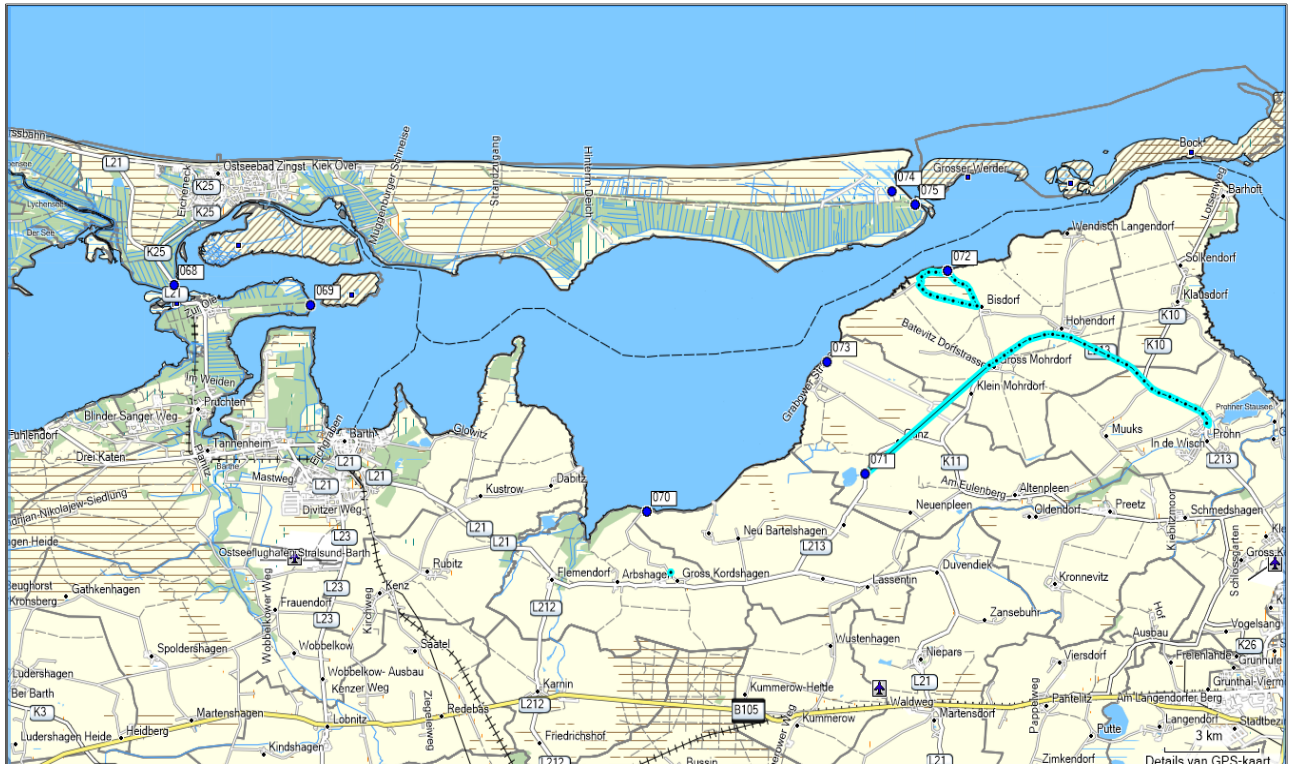
Datum	Aantal
12/10	66 920
4/10	55 260
27/09	34 699
13/09	10 440
30/08	3 366
16/08/2014	1 335

Overzicht Kraanvogel pleisterplaatsen in Europa

Overzicht van de oostelijke- en westelijke trekroute van de Kraanvogels in Europa.

Overzichtskaat met locaties waar wij de pleisterplaatsen bezochten

De kaart geeft een overzicht (blauwe stippen) waar wij Kraanvogels observeerden. Rob Nijman heeft via GPS deze locaties vastgelegd.

068 Grosse Kirr – vanaf de weg naar Zingst - vogelkijkhut

069 Bresewitz/Oie – bij het vogelobservatie platform

070 Gross Kordshagen – bij gemaaltje ten noordoosten van Gross Kordshagen

072 Bisdorf – bij de vogelkijkhut

073 Nisdorf – bij het voormalig militair vliegveld

075 Pramort – bij de vogelkijkhut

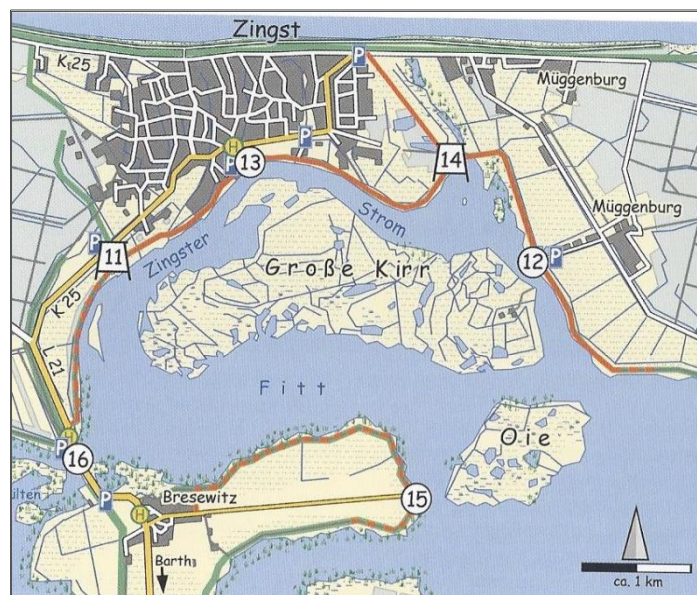
Dag waarnemingen

Donderdag 23 oktober 2014

Op donderdagmorgen vertrekken wij rond half acht uit Vorchten richting Gross Kordshagen. Om 11.45 hebben wij een koffiestop op parkeerterrein Heidenau en horen onze eerste Kramsvogels van dit seizoen. Tussen 12.00 en 13.00 uur zien we kleine groepen Kraanvogels zuid west waarts vliegen. Op enkele geogste korrelmaisakkers zien we ook foeragerende groepjes Kraanvogels. Om 14.35 uur zijn wij in Tribsee waar wij diesel tanken en de eerste Kramsvogels en een Grote gele Kwikstaart horen. Er zijn veel Bonte kraaien en Buizerds. Van Tribsee gaan we naar Landsdorf en er zijn opvallend veel reeën in de landerijen die omzoomd worden met lanen bestaand uit zomereiken, linden, esdoorns en essen. In de landerijen bestaan de lanen hoofdzakelijk uit wilgen en populieren.

De graanvelden die hoofdzakelijk ingezaaid zijn met wintergraan en koolzaad beslaan in vergelijking met Nederland grote oppervlakten. In veel akkers bevinden zich pingo ruines. De grote pingo ruines doen ook dienst als broedplaats voor broedende kraanvogels. Via de dorpen Eixen, Bisdorf, Spiekersdorf, Ravenhorst, Lönitz gaan wij naar Barth. Onderweg zien wij Kolganzen, Toendrarietganzen, Koperwieken, en groepjes overvliegende Kraanvogels. Om 15.15 zijn wij in Barth en vervolgen de route via Pruchten naar Bresewitz en zien onze eerste Zeearend. Tussen Pruchten en Bresewitz ligt een interessant open extensief beheerd graslanden gebied. Halverwege de weg naar Bresewitz is een wissel van een otter, getuige het bord met een otter en de tekst "Otterwechsel". Aan de westzijde van deze verbindingsweg naar Zingst liggen de Bodstedter Bodden en aan de oostzijde de Barther Bodden. Wij rijden over de lange brug die het vasteland en het schiereiland Zingst verbinden. Aan het eind van de brug stoppen wij en willen hier wachten op de komst van de Kraanvogels die op het eiland Grosse Kurr slapen. In de struwelen bevinden zich veel Goudhaantjes en in het riet zijn foeragerende Pimpelmezen. Op het water foerageren Brilduikers, Tafeleenden, Kuifeenden, Krakeenden, Aalscholver en enkele Grote zilverreigers.

Het blijkt geen goede locatie voor observatie, want wij zien Kraanvogels aan de oostzijde vliegen die neerstrijken op het eilandje Barther Oie. Wij besluiten deze locatie te verlaten en gaan via Bresewitz een landbouwpad op naar een vogelobservatiepunt. Hier is een polder die wordt begraasd door Duitse zwartkopschapen. De schapen grazen in een omheind gedeelte met flexinetten. Deze polder aan de oostzijde van Bresewitz wil de NABU graag als bufferzone bestemmen en inrichten voor de bescherming van het beschermd gebied eiland Oie.

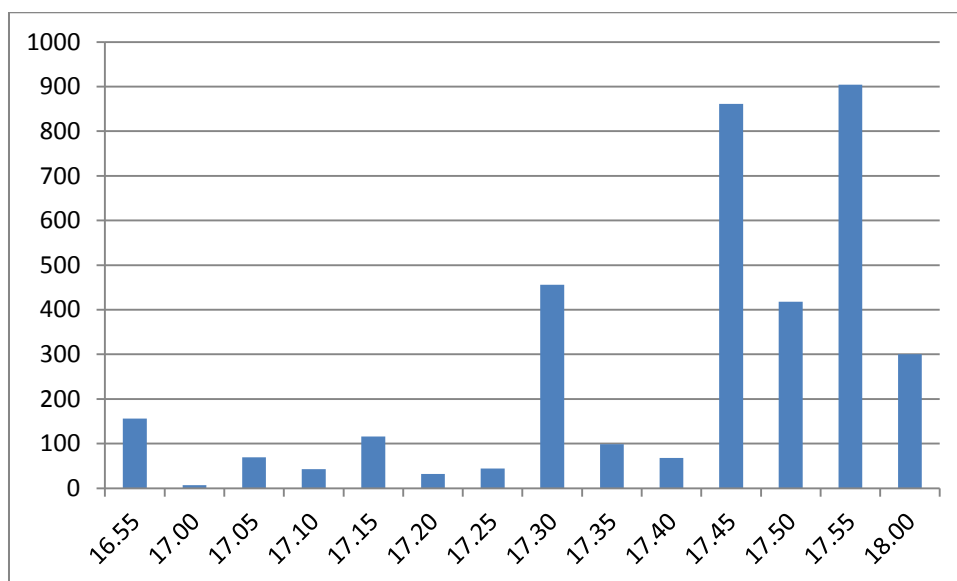

Bresewitz: observaties bij punt 15.

Inmiddels is 60 ha verworven en wordt als natuurgebied beheerd. Het is het begin van een positieve ontwikkeling voor natuurbescherming in de omgeving van Bresewitz.

Wij zien veel foeragerende Blauwe reigers en een jagende man Blauwe kiekendief. Om 16.00 uur zijn wij bij het vogelobservatiepunt, dat bestaat uit een plateau met een houten schutting. Vanaf dit plateau heb je een goed zicht op het eiland Barther Oie. Het is een klein eiland dat wordt begraasd om het open te houden. Op het eiland en op de grens van extensief beheerd grasland en water zijn enkele duizenden Smienten, vele honderden Wintertalingen en Wilde eenden. Er zijn vele honderden Kuif- en Tafeleenden. Het is niet mogelijk om vanaf het vogelobservatiepunt een verantwoorde schatting te maken van het aantal watervogels dat zich op het eiland bevindt. Op het eiland zien wij een adulte Zeearend met een witte stuit. Er jaagt een vrouwtje Havik die het gemunt heeft op de Wintertalingen. En inmiddels zijn twee adulte Zeearenden aanwezig die een prooi hebben bemachtigd, vermoedelijk een Wintertaling. Er vindt prooi overdracht plaats aan een juveniele Zeearend die zich bij het ouderpaar heeft gevoegd. Er verschijnt nog een juveniele Zeearend en in totaal zijn er dan vier Zeearenden binnen ons gezichtsveld. De Zeearenden ruziën onderling over de prooi; het gebruikelijke tafereel! Er zijn relatief veel Grauwe ganzen in vergelijking met andere locaties die wij bezochten. Op het eiland Grosse Kirr is een grote wolk vogels; het is een concentratie van circa 2500 Brandganzen die de slaapplek op dit eiland opzoekt. Naast de observatie van de Zeearenden zien we ook meerdere Kleine mantelmeeuwen, vele tientallen Kieviten en circa 450 pleisterende Goudplevieren. Ook zijn er 28 Kleine zwanen die een slaapplek opzoeken bij het eiland Grosse Kirr. De Kraanvogels arriveren en wij noteren nog een vrouw Nonnetje, één Pijlstaart, enkele Futen en om kwart over vijf is er een enorme Spreeuwen trek. Wij horen een Waterral schreeuwen in de rietvegetatie en er is een IJsvogel actief en ook arriveren enkele tientallen Toendrarietganzen op het eiland. Dan wordt vervolgens onze aandacht gericht op de aankomst van Kraanvogels. Inmiddels is het half vijf en op het eiland zijn al 557 ex aanwezig. Vervolgens noteren wij vanaf vijf voor vijf, wanneer de Kraanvogels arriveren, per vijf minuten de aankomst van Kraanvogels op de slaapplek.

Grafiek i: vijf minuten telling Kraanvogels eiland Barther Oie.

Uit de vijf minuten telling valt af te leiden dat de piek van binnenkomst van de Kraanvogels op de slaapplaats is tussen half zes en zes uur. Geen wetenschap, maar gewoon interessant als constatering wanneer je bij deze slaapplaatsinformatie over invallende Kraanvogels noteert. Om vijf voor zes stoppen wij met het observeren van Kraanvogels; het wordt donker en er komen geen Kraanvogels bij op de slaapplaats. In totaal noteerden wij op 23 oktober ruim 4000 Kraanvogels op de slaapplaats op het eiland Barther Oie.

Roel, Adrie en Gert bij de slaapplaats Barther Oie - Bresewitz.

Het eiland Barther Oie ligt in de bodden. Wat zijn bodden?

Bodden zijn grote lagunes die alleen bereikbaar zijn via smalle inhammen met de open zee. Kleine lagunes worden ook wel wiek genoemd, zoals in Mecklenburg Vorpommern. Het water in de bodden is brak; dit betekent niet zout en niet zoet, omdat zoet water uit het binnenland zich vermengt met het zoute water uit de Oostzee. Door de aanwezigheid van brak water in de bodden, die ondiep zijn, is de visstand erg gevarieerd en hoog. De Darss Zingster bodden hebben een diepte van maximaal twee meter en beslaan een oppervlakte van 172 vierkante kilometer. Door de geringe diepte zijn de bodden slechts beperkt toegankelijk voor de scheepvaart en blijft dit deel van Mecklenburg Vorpommern alleen toegankelijk voor de kleine recreatie vaartuigen.

Kaartbeeld van slaapplaats Kraanvogels en Zeearenden op eiland Barther Oie te oosten van Bresewitz

Overzicht van de slaappleatsen Grosse Kurr en Barther Oie

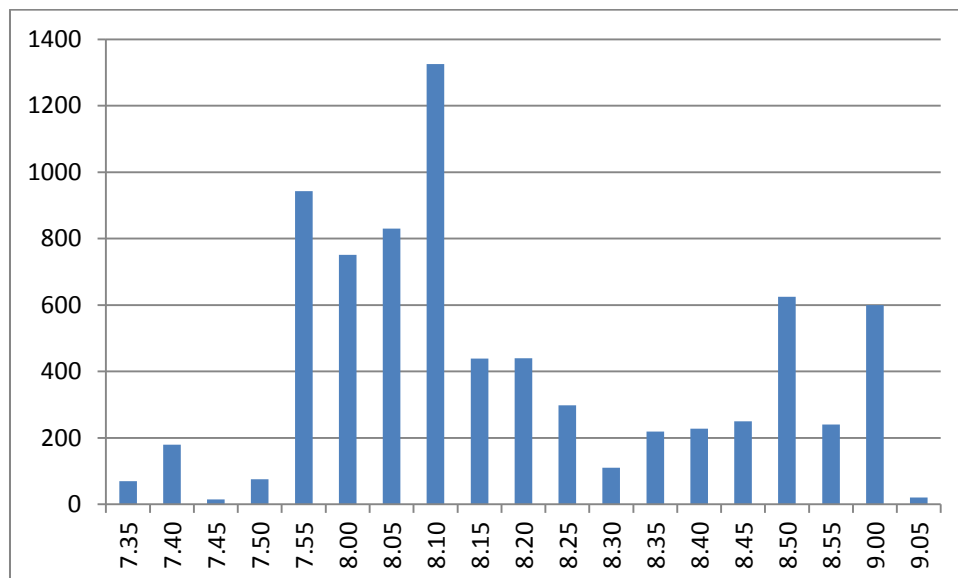
Vrijdag 24 oktober 2014

Om 6.30 uur reveille en tijd voor een kopje thee en vervolgens naar buiten. Deze vrijdagmorgen hebben wij besloten om de Schullstrasse waar wij verblijven te volgen richting boddenkust, omdat de huiseigenaar ons vertelde dat daar de morgentrek van de Kraanvogels goed is waar te nemen. Zo gezegd, zo gedaan en om tien voor half acht waren wij het gemaaltje aan het eind van de Schulstrasse. Het is een winderige morgen, maar in de luwte van het gemaaltje is het goed toeven. Wij noteren achtereenvolgens, voordat de Kraanvogels van de slaapplaats verschijnen, Blauwe reiger, Grote zilvereiger, Aalscholver, Kleine mantelmeeuw, Koperwiek, Zanglijster, vele honderden Knobbelzwanen en ook vele honderden Kuifeenden, Krakeend, Veldleeuwerik, Meerkoet, Wilde eend, Brilduiker, Pimpelmees, Koolmees en Putter. Boven de graanvelden jagen een Blauwe kiekendief vrouw en man en bij de uitmonding van het gemaaltje is een IJsvogel actief. In het rietveld horen wij meerdere malen Baardmannetjes en Rietgorzen roepen. Er zijn grote groepen Kieviten en Goudplevieren en Brandganzen gaan van de slaapplaats naar de foerageergebieden. Ook de Zeearenden verwisselen hun nachtlocatie voor een daglocatie waar zij op jacht gaan. In de slikvelden foerageren langs het rietveld op meerdere locaties Watersnippen.

Om vijf over half acht verlaten de eerste Kraanvogels de slaapplaats bij Pramort. Tijd om de vijf minuten telling te starten. Tot 8.00 uur zijn het kleine groepjes die de slaapplaats verlaten en tussen vijf voor acht en tien over acht verlaten grote groepen de slaapplaats. Daarna zien we kleine groepjes en na half neven tot vijf over negen weer grotere groepen. In anderhalf uur tijd noteren wij aan het eind van de Schulstrasse ruim 7650 Kraanvogels die in zuidoostelijke richting vliegen.

Grafiek 2: vijf minuten telling Kraanvogels einde Schulstrasse Gross Kordshagen.

24.oktober 2014

Gross Kordshagen met aan de noordzijde het telpunt van vrijdagmorgen 24 oktober aan de rand van de Grabow

Impressie van de Fütterungsfläche bij Günz

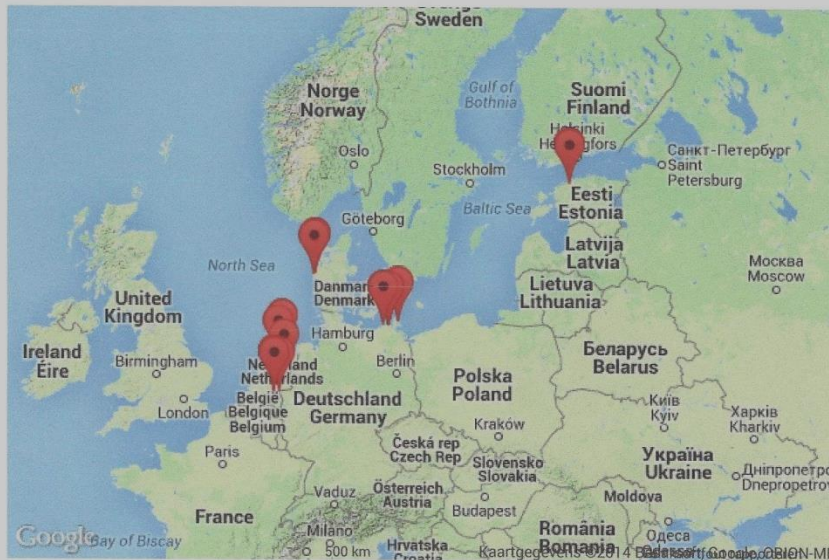
Het ontbijt en de koffie laten nog op zich wachten want bij Günz komen wij langs de voederplaats voor Kraanvogels en we besluiten daar eerst te kijken. In een ruige akker wordt mais uitgestrooid met een tractor en kunstmeststrooier. Kranenschutz Deutschland hoopt hiermee de schade aan landbouwgewassen te kunnen beperken. Kraanvogels zijn vooral verzot op kiemend wintergaan dat voor de periode van doortrek wordt gezaaid en juist kiemt wanneer er grote aantallen Kraanvogels in dit gebied tijdens de doortrek pleisteren. Bij de voederplaats is een parkeerterrein en een keet waar voorlichting wordt gegeven door twee rangers. Deze locatie is een walhalla voor fotografen, omdat er vrijwel nergens een locatie is waar je de Kraanvogels zo dichtbij kunt waarnemen. Wij tellen in totaal meer dan 3000 Kraanvogels. Maar daar blijft het niet bij: er zijn circa 3500 Kolganzen, vele honderden Wilde eenden en enkele duizenden Smienten. We worden geholpen met het registreren van de aantallen, aangezien een Zeearend een jachtvlucht onderneemt en vooral de eendachtigen opschrikken en vervolgens weer neerstrijken. Een goed moment voor een schatting van de aantallen eendachtigen die hier verblijven. Naast de Kolganzen zijn er ook tientallen Grauwe ganzen en eveneens tientallen Toendra rietganzen en één Bergeend . Het waarnemen is feestijn wordt omlijst door honderden Geel- en Grauwe gorzen, Putters en Groenlingen. Er is ook nog een late Rode wouw die langs de bosrand jaagt en er zijn twee Raven. Met behulp van de telescoop lezen wij twee halsringen bij Kolganzen af: HP3 zwart en 3 YY zwart.

Ringgegevens voor KOLGANS , HP3 (Halsband zwart)						
Ring	Ring datum	Plaatsnaam	Land code	Breedte	Lengte	Sex Geboorte jaar
HP3 (Halsband zwart)	20-11-2013 00:00	Maren-Kessel, Deelenweg				M 2013
Metalen Ring NLA 7147190						
						
Waarnemingen						
! Datum	Plaatsnaam	Regio	Land code	Breedte	Lengte	Gerapporteerd door
05-03-2010 00:00	Bieganow, Cybinka, Lubuskie	ZGO	PL	52.10.59 N	14.46.00 E	Polish Ringing Center Gdansk
20-11-2013 00:00	Maren-Kessel, Deelenweg					Gerard Müskens, C. van Rossum, Harry van Kessel

Ringgegevens voor KOLGANS , 3YY (Halsband zwart)

Ring	Ring datum	Plaatsnaam	Land code	Breedte	Lengte	Sex	Geboorte jaar
3YY (Halsband zwart)	15-01-2009 00:00	Kollumerland, Kollumerpomp	NL	53.17.52 N	06.10.12 E	F	

Metalen Ring NLA 7120937

Waarnemingen

! Datum	Plaatsnaam	Regio	Land code	Breedte	Lengte	Gerapporteerd door
15-01-2009 00:00	Kollumerland, Kollumerpomp	FRS	NL	53.17.52 N	06.10.12 E	Alco Vegter, Gerard Müskens
19-02-2009 11:50	Goengahuizen	FRS	NL	53.04.50 N	05.53.44 E	Hans Raaijmakers

Via [www. geese.org](http://www.geese.org) is na te gaan waar de desbetreffende Kolganzen zijn geringd en waar zij zijn waargenomen. HP3 is in Polen geringd en 3 YY is in Nederland geringd. De kaartjes zijn gecopieerd uit genoemde website en geven de informatie waar deze twee Kolganzen zijn geringd en zijn waargenomen. Interessant om deze twee Kolganzen in Günz op de voederplaats waar te nemen. Deze twee Kolganzen hebben wij langs de IJssel nog niet waargenomen. Wij zijn benieuwd of wij deze twee Kolganzen de komende maanden ook langs de IJssel waar zullen nemen.

Na een verlaat ontbijt en koffie en weer een gesprekje met de eigenaar van ons vakantieverblijf gaan wij naar het Kraanvogel informatiecentrum in Gross Mohrdorf waar wij om 13.00 uur zijn. De eigenaar van ons vakantieverblijf vertelt dat hij tijdens zijn jeugd al was uitgekeken op Kraanvogels. Hij moest als boerenzoon in zijn jeugdjaren Kraanvogels verjagen van de graanvelden, omdat de Kraanvogels tijdens de trekperiode foerageren op de kiemende zaden van het wintergraan. Hij vertelt ook nog een aardige anecdote; de Russische officieren schoten op Kraanvogels en ganzen en sneden het borstvlies van de vogels om te braden. De rest bleef op de velden achter en vooral de Zeearenden profiteerden hiervan.

Gross Mohrdorf bestaat uit een kleine kern met een oude kerk en een interessant kerkhof met oude lindenbomen. Er zijn nog gedeelten van de bestrating geplaveid met kinderkopjes. Wij bezoeken het informatiecentrum, bekijken de film over het leven van de Kraanvogels en kopen nog een boekje en krijgen informatie waar de beste locaties zijn om Kraanvogels waar te nemen. Na het bezoek aan het informatiecentrum maken we een wandeling naar de kerk en het kerkhof. Het is een oud kerkhof en wij zien een grafsteen die in een lindeboom is gegroeid. Gestilde omgeving waar je tot bezinning kunt komen! Na het bezoek aan Gross Mohrdorf gaan we eerst naar Prohm om brood te kopen; in Gross Mohrdorf is geen bakker. Tussen Gross Mohrdorf en Prohn zien we op een akker met wintergraan 11 adulte en één juveniele Wilde zwaan. Evenals in de omgeving van Günz zijn hier ook lanen die zijn beplant met pruimenbomen, vermoedelijk kwetsen, zogenaamde bakpruimen die worden gebruikt voor het koken van jam en als vulling voor vruchtentaarten. In de voormalige DDR tijd werd de zelfvoorziening gepromoot en via rijksbijdragen de achter- erfeconomie gestimuleerd. Op veel locaties zie je in ook in Vorpommeren nog veel achtererf-relicten.

Kapel op het Kerkhof in Gross Mohrdorf

Impressie Gross Mohrdorf

Via Hohendorf en Bisdorf naar Kinnbackenhagen. Bij Kinnbackenhagen lunchen wij te velde en maken vervolgens een wandeling door het bos richting het uitkijkpunt dat zicht heeft op de slaappleaats bij Pramort. Het bos waar wij het wandelpad vanaf de vakantiewoningen volgen richting vogelkijkpunt bestaat hoofdzakelijk uit een berken- eiken opstand en Grove dennen en onder

andere in de kruidlaag lielevrouwebedstro. In het bos foerageren respectievelijk Pimpelmees, Koolmees, Glanskopmees, Staartmees, Kuifmees, Goudhaantje, Boomkruiper, Boomklever en Houtduif. Boven het bos belaagt een Raaf twee Buizerds. Op het water Grote Wiek zien wij een groep Canadese ganzen. Aan de overzijde in de Sundische Wiesen zijn twee jagende Zeearenden die 1500 Brandganzen doen opvliegen. Wij besluiten om niet bij de vogelkijkhut te blijven want het duurt zeker nog anderhalf uur voordat de Kraanvogels naar de slaappleats in Pramort gaan. Wij lopen terug via Bisdorf en ontdekken in één van de tuinen bij het bos een fraaie bijenwagen.

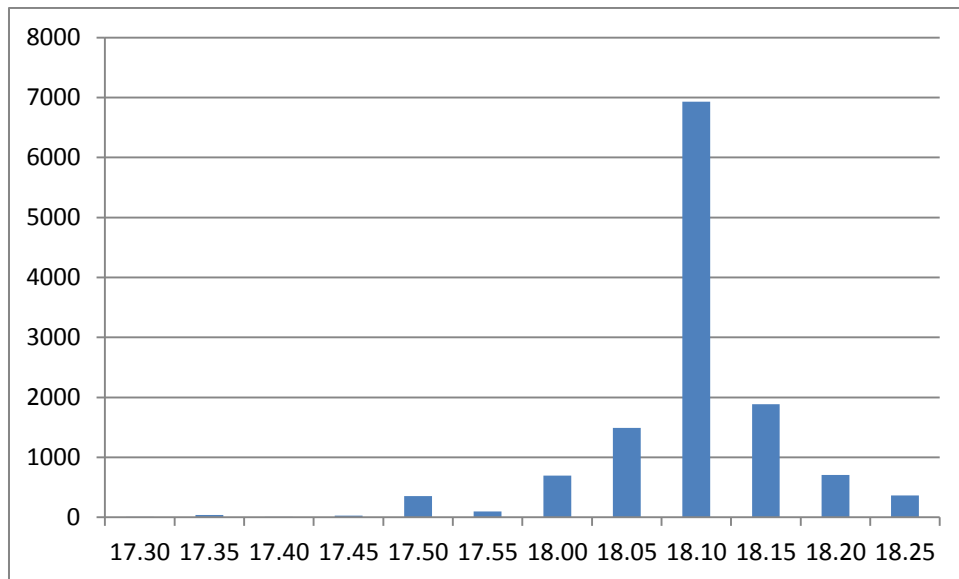
Bijenwagen in Bisdorf: voormalige DDR cultuur

Bijenwagens waren voor de Wende erg algemeen in de voormalige DDR en werden ook vanuit het Rijk gesubsidieerd. In de bijenwagens, waren vaak fraai beschilderde bijenkasten maar zijn die nu langzamerhand een zeldzaamheid geworden, omdat tegenwoordig tempex bijenkasten worden gebruikt voor het houden van bijen. De bijenkasten in deze bijenwagens zijn zogenaamde achter behandelingskasten en erg bewerkzaam voor de behandeling van de bijenvolken. Het is een opmerking in dit reisverslag van één van de scribenten die zelf imker is en erg is geïnteresseerd in de cultuur van het bijenhouden. Voordat wij instappen om met de auto naar het vogelkijkpunt te gaan cirkelen al circa 500 Kraanvogels richting de slaappleats. Er zijn groepen Kraanvogels die eerst naar de Sundische Wiesen gaan, daar kort pleisteren en vervolgens naar de slaappleats in de Bodden bij Pramort gaan. Vanaf het parkeerterrein lopen wij naar het vogelkijkpunt en daar wordt het allengs drukker met waarnemers, aangezien ook een begeleide groep hier Kraanvogels komt observeren.

Vanaf 17.30 uur komen de Kraanvogels uit westelijke richting en kunnen ze geteld worden vanaf het vogelkijkpunt. Wij besluiten om weer een vijf minuten telling uit te voeren. Het hoogtepunt van deze telling vormde een totaal aantal van bijna 7000 ex om tien over zes. Het was in vijf minuten één grote vlucht van Kraanvogels, die met name vanuit westelijke richting kwamen. Het totaal aantal dat

wij in één uur telden is 12.599 ex. Na deze geweldige waarnemingen dineren wij in Klausdorf in restaurant Zum Kranich.

Grafiek 3: vijf minuten telling Kraanvogels vogelijkpunt Bisdorf: 24 oktober 2014

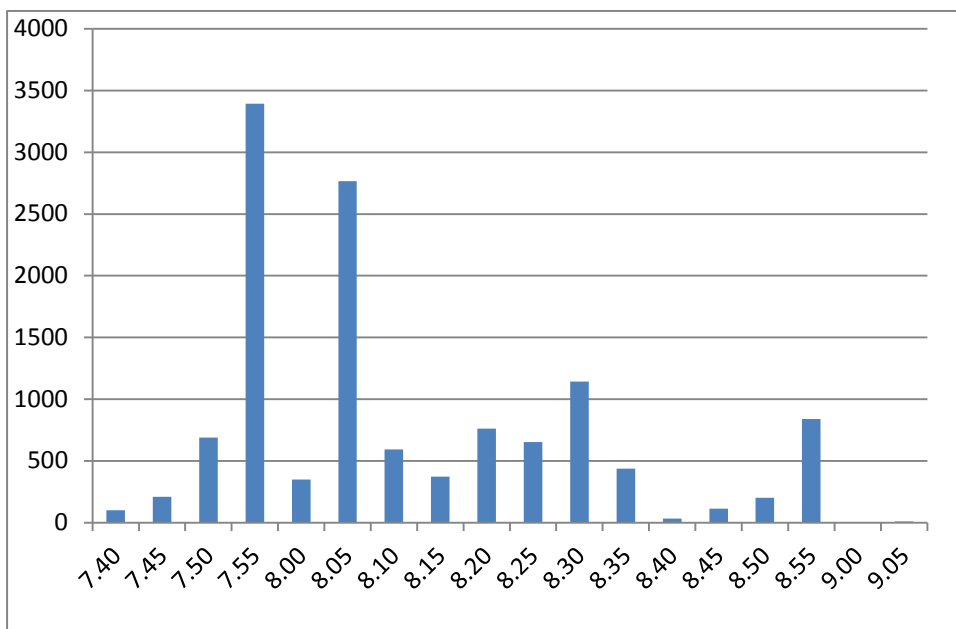

Locatie nr 2: telpunt Bisdorf vrijdagavond 24 oktober

Zaterdag 25 oktober 2014

Wij hebben weer om half zeven reveille, kopje thee en vervolgens richting Nisdorf, waar wij ter hoogte van het voormalige Russisch vliegveldje aan het eind van de landingsbaan prima uitzicht hebben over de Grabow. Wij zijn hier om half acht en er foerageren vijf reeën op het voormalige militair terrein, onder het wakend oog van vier regelmatig overvliegende Raven. Wij noteren respectievelijk tussen half acht en tien over negen: Keep, Wulp, Pimpelmees, Wilde eend, Kokmeeuw, Goudhaantje, Zanglijster, Veldleeuwerik, Kievit, Brandgans, Putter, Krakeend, Knobbelzwaan, Vink, Koolmees, drie adulte Wilde zwaan, Sijs, Geelgors, 21 Kleine zwanen, één Rode Wouw en Baardmannetjes in het aangrenzende rietveld. Het is weer bewolkt en de zon blijft achter een grauw wolkengordijn. Vanaf tien over half acht tot en met vijf over negen noteren wij per vijf minuten de overtrekkende Kraanvogels.

Grafiek 4: vijf minuten telling Kraanvogels telpunt Nisdorf: 25 oktober 2014

Om 10 over half acht gaat het zwerk open en begint een nieuwe ouverture: de Kraanvogels vertrekken van de slaappleats bij Pramort en de vijf minuten telling begint. In totaal telden wij deze morgen van tien over half acht tot en met vijf over negen 12.666 Kraanvogels. Het hoogtepunt van vertrek van de slaappleats ligt rond 8.00 uur. Het totaal van de telling van vanmorgen 25 oktober komt vrijwel overeen met de avondtelling van 24 oktober toen wij 12.599 Kraanvogels telden. Om kwart voor tien zijn wij bij de voederplaats in Günz, waar enkele duizenden Kraanvogels aanwezig zijn, evenals de aantallen Smienten en Wilde eenden die wij vrijdagmorgen noteerden. Met de telescopen zoeken wij in de grote groepen Kraanvogels en ganzen en zien een Kraanvogel met kleurringen: links rood en onderaan de poot rode aluminium ring en links blauw, rood en wit. Wij melden de waarneming bij de rangers en zij zijn erg enthousiast, vooral omdat deze code niet op hun lijst voorkomt! Volgens de rangers is het een Kraanvogel die in Zweden is geringd. De Kolganzen met de halsringen zien wij deze morgen niet. Na het weer verlate ontbijt en koffie gaan wij richting Barth om vervolgens het schiereiland Zingst te bezoeken. Wij zijn omstreeks 12.00 in Barth en eindelijk is er een schraal zonnetje. Wij noteren achtereenvolgens: Bonte kraai, Ekster, Zwarte kraai, Wilde eend, Blauwe reiger, Huismus. Grote zilvereiger, Kokmeeuw, Grauwe gans, Brandgans 400 ex.,

Merel, Kievit en Torenvalk. Wij proberen de westzijde van het schiereiland met de auto te bereiken, maar dat gaat niet omdat dit deel alleen te voet en per fiets te bereiken is. Wij besluiten om geen wandeling te maken naar de westzijde van het eiland, naar de oostzijde te gaan en zijn we daar om kwart voor twee. Wij parkeren de auto op het parkeerterrein aan de westzijde van de Sundische Wiessen en huren fietsen om de oostpunt Pramort te bezoeken. Het is een prachtige fietstocht richting Pramort. Aan de noordzijde van het eiland zijn extensief beheerde en afstervende elzenbroekbossen en afstervende fijnsparren- en zomereikenopstanden. De afsterving van de eertijds geplante opstanden komt door de periodieke overstromingen van zout water. Het landschap aan de noordzijde bevindt zich in een omvormingsfase van kunstmatige bebossing en een gevarieerd zeggenmoeras en droge delen die begraasd worden. Begrazing vindt ook plaats door edelherten die in dit deel van Zingst vrij rondlopen in de duinen en zeggenmoerassen. En aan de zuidzijde zijn de Sundische Wiese die worden begraasd door grote koppels zoogkoeien van niet definieerbare runderrassen. Er zijn in dit gebied wilde zwijnen getuige de vele vroetsporen die wij zien.

Tijdens de fietstocht naar Pramort noteren wij Winterkoning, driemaal een Zeearend, Buizerd, Groenling, Kievit, Pimpelmees, Baardmannetje, Gaai, Glanskopmees, Geelgors, Goudhaantje, Kolgans, Brandgans, Bonte kraai, Putter, Sijs en Staartmees. Aan het eind van de fietstocht zijn wij bij de twee vogel uitkijpunten, waarvan er één toegankelijk is en de oudere vogelhut op slot blijkt te zijn. Vanaf de vogelhut heb je een goed uitzicht over de Bodden en we zien hier zeven hinden en twee herten in de duinen foerageren. Een prachtig gezicht dat edelherten op deze wijze in het duinlandschap zo goed zijn te observeren. Op de slikken van de Bodden foerageren Goudplevieren, enkele Bonte strandlopers, Blauwe reigers, Kokmeeuwen, Stormmeeuwen en er jaagt een Slechtvalk. We zijn gefocust op de aanwezigheid van Zeearenden en tellen uiteindelijk zes ex. Karakteristiek zijn de Zeearenden die in de Bodden op een steen of op een boomstronk rusten; het zijn de bekende beelden van de Zeearenden in de Bodden. Na een uurtje toeven in Pramort besluiten we terug te gaan, aangezien het nog een uur duurt voor dat de Kraanvogels naar de slaapplek komen. Ook komen er steeds mee vogelliefhebbers en de vogelkijkhut wordt al erg vol. Wij fietsen terug en genieten van het landschap en bij aankomst op de parkeerplaats horen wij een IJsvogel die bij één van de slenken foerageert.

Natuurgebied na de uitvoering van het hoogwaterbeschermingsprogramma.

Op het kaartfragment is in het midden de fietsroute te zien van het westelijk gelegen parkeerterrein

tot het oostelijk gelegen Pramort met het vogelkijkpunt met het uitzicht op de Kraanvogel slaapplaats Grosser Werder. Aan de noord- en oostzijde zijn de Zeearenden die vanaf het vogelkijkpunt goed te observeren zijn. In het noordelijke deel in de duinen zijn de edelherten vanaf het fietspad en het vogelkijkpunt goed te observeren. In het zuidelijke deel de Sundische Wiessen zijn veel foeragerende Kolganzen en tijdens de avondtrek vele duizenden Kraanvogels, die hier nog even foerageren voor het vertrek naar de slaapplaats op de Bodden.

Bij nr 18 bij P terrein Naturschutzstation fietsverhuur voor bezoek locatie nrs. 19 Sundische Wiese, 20 en 21 Pramort.

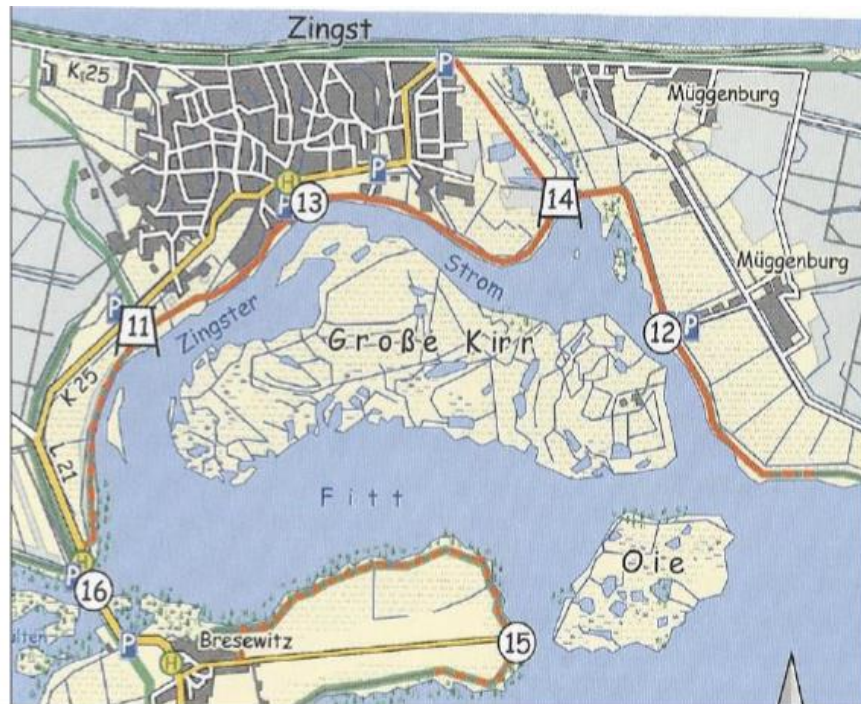
Sundische Wiese

Sundische Wiese is een dynamisch kustlandschap met veel gevarieerde terreintjes. Dit landschap is ontstaan na de uitvoering van een hoogwaterbeschermings programma en de aanleg van de dijk die het noordelijk en zuidelijke deel doorsnijdt.

Begrazing met vleesvee in de Sundische Wiese

Wij gaan na vijf uur richting Bresewitz naar de vogelhut ten zuiden van Zingst voor de weiden en de brug over de Bodden. Vanuit de vogelhut (ook al vol vogelliefhebbers) heb je uitzicht over de rietvelden en op het eiland Grosse Kirr, waar ook een slaapplek van Kraanvogels is. Helaas wordt het mistig en kunnen wij moeilijk de aantallen invallende Kraanvogels schatten; vermoedelijk toch ruim 7000 ex. Bij helder weer moet dit een schitterende locatie zijn om invallende Kraanvogels waar te nemen. In het rietveld horen wij Baardmannetjes, een Waterral en Rietgorzen. Ook hier zien wij sporen van wilde zwijnen. Na zessen verlaten wij deze locatie om te dineren in Barth. Na een zeer geslaagde excursie komen we tot de slotsom dat de omgeving van Zingst zeker de moeite waard is om Kraanvogels en Zeearenden te observeren.

Vogelobservatiepunt 11 - zicht op slaapplaats Grosse Kinn

Landhotel & Restaurant

„Zum Kranich“

Schön, dass Sie da sind!

*Sie suchen Entspannung
und wollen gutes Essen
zu fairen Preisen
genießen?*

Dann sind Sie bei uns richtig.

*Wir wünschen Ihnen einen
schönen Aufenthalt
und einen guten
Appetit.*

Ihr Kranichteam

Prohner Straße 18 * 18445 Klausdorf
038323 – 266 80

www.landhotel-kranich.de

info@landhotel-kranich.de

Restaurant Eshramo
im Hotel Stadt Barth

In restaurant Zum Kranich in Klausdorf dineerden wij vrijdagavond en hier wordt "Gut Burgerliche Kost "geserveerd en zaterdagavond dineerden wij in restaurant Eshramo in Barth; zeer aan te bevelen voor de avonddis.

Zondag 26 oktober 2014

Ook op zondag vroeg uit de veren; half acht reveille. Terwijl wij het ontbijt klaarmaken vliegen de Kraanvogels over het vakantieverblijf. Wij rijden op zondagmorgen op landweggetjes in een verstild landschap dat zich ontworsteld van de ochtendnevels en Roel wordt getraceerd op een geoogst korrelmaaisveld met vele honderden Kraanvogels die hij goed kan fotograferen. Na het verlaten van de plattelandswegen in Vorpommeren zien wij in de voormiddag in een zonovergoten landschap grote groepen Kraanvogels op de geoogste korrelmaaisvelden ten noorden van Osnabruck. Deze groepen Kraanvogels zijn op weg naar de hoogvenen bij Diepholz, om vervolgens via Lac du Der richting Allicante en Extremadura te gaan om daar de wintermaanden door te brengen. En na thuiskomst blijkt dat er enorme aantallen in Diepholz verblijven voor het vertrek via Lac du Der naar Spanje.

Om vier uur zijn wij in Vorchten waar onze wegen scheiden en waar nog gefilosofeerd wordt over een mogelijke volgend Kraanvogelweekend in 2015 (Rhin-Havelluch)?

Een van de vele lindenlanen langs provinciale - en landbouwontsluitingswegen die grote landbouwpercelen enig landschappelijk cachet geven.

Totaal aantal Kraanvogels

Totaal overzicht Kraanvogels 2014				
Datum telling	Rugen	Diepholz	Rhin Havelluch	Lac du Der
15-jul				4
16-aug	1335			
19-aug				22
24-aug				30
29-aug				51
30-aug	3366			
13-sep	10440			
16-sep		1500		70
18-sep				79
20-sep				81
23-sep			41250	
24-sep				100
27-sep	34699			130
29-sep				
30-sep			36820	
2-okt				200
4-okt	55260			500
5-okt				1100
6-okt		10362		4000
7-okt			130390	
8-okt				8000
10-okt				10000
12-okt	69920			10813
13-okt		13290		
14-okt			116210	
19-okt				14630
20-okt		16621		
21-okt			131450	
26-okt				18570
27-okt		50526		
28-okt	73000		72660	
31-okt				90000
1-nov				65982
3-nov		104167		
4-nov			41950	
9/10 nov		35676		125000
11-nov				206582

Om enig inzicht te krijgen in de aantallen Kraanvogels is het noodzakelijk om de informatie van de tellingen op de website grusgrus.com te raadplegen. In bovenstaande tabel is de informatie van de vier belangrijkste gebieden opgenomen, waar de Kraanvogels van de broedplaatsen naar de overwinteringsgebieden in Spanje pleisteren. Rugen, Diepholz en Lac du Der zijn gebieden die wij ook bezochten om Kraanvogels te observeren. Rhin Havelluch hebben wij bezocht tijdens de balts van de Grote trappen, maar nog niet tijdens de trek van de Kraanvogels. Wij weten niet welke gebieden in Rugen geteld worden, maar gaan ervan vanuit dat de slaappleatsen in Zingst bij de tellingen van Bock Rugen behoren. Er is in ieder geval geen afzonderlijk overzicht van de slaappleatsen in Zingst (vier in totaal). Als we de data combineren van 21 oktober tot en met 28 oktober voor de gebieden Rugen, Diepholz en Rhin Havelluch dan is een schatting van > 150.000 Kraanvogels op zijn plaats. Bekijken we de aantallen Kraanvogels die vervolgens op 11 november in Lac du Der pleisterden dat komt het totaal boven de 205.000 ex. Hoe moeten we vervolgens de aantallen Kraanvogels tijdens het weekend van 23 tot met 26 oktober van onze Kraanvogel trip in Zingst interpreteren. Wij hebben bij meerdere slaappleatsen Kraanvogels geteld tijdens de morgen – en avondtrek van en naar de slaappleatsen. Donderdagavond telden wij bij Barther Oie > 4000 Kraanvogels. Op vrijdagmorgen telden wij bij Gross Kordshagen 7650 Kraanvogels en 's avonds tijdens de telling bij Bisdorf 12.599 ex. Op zaterdagmorgen telden wij bij Nisdorf 12.666 ex. De Kraanvogels die wij bij Bisdorf en Nisdorf telden waren op vrijdagavond en zaterdagmorgen afkomstig van de slaappleats bij Pramort. Op zaterdagavond waren wij bij de slaappleats Grosse Kirr, ten zuiden van Bresewitz en schatten de aantallen Kraanvogels op ruim 7000 ex. Als alle drie slaappleatsen tijdens het weekend dat wij Zingst bezochten op vrijdag en zaterdag bezet waren, kun je het totaal aantal Kraanvogels in Zingst op 25.000 ex. berekenen. Dit is dan ongeveer 8 % van het totaal aantal Kraanvogels dat via de bekende pleisterplaatsen doortrekt richting de winterplaatsen in Spanje.

Rob, Adrie en Gert in de vogelkijkhut bij Bisdorf

Kraanvogels bij Günz

Literatuur

Lundin G. and authors. Cranes – where, when and why? 2005.

Vogelzang Nico. Kraanvogels Rügen/Mecklenburg-Vorpommern 2006.

Kranichschutz Deutsland. Der Kranich Symbolvogel für den Naturschutz. 2006.

Hauff Peter, Erich Hoyer en Wolf Spillner. Adlerland Mecklenburg – Vorpommern. Ministerium für Landwirtschaft, Umwelt und Verbraucherschutz. 2006.

Moning Wagner. Vögel beobachten in Ostdeutschland. Kosmos-Verlags. 2009.

Falsterbo/Zweden & Rügen/Duitsland. 22 t/m 30 september 2013. Verslag KNNV-reis D12.

Nationalpark-Info 24. National Parkamt Vorpommern.

Umweltministerium Mecklenburg. Die Naturschutzgebiete in Mecklenburg-Vorpommern. Vorpommern. National park Vorpommerense Boddenlandschaft. b lz 96/blz. 101.

Kaarten

Kompas: Oostseeküste van Wismar bis Usedom. 739, Karte 2. 1:50.000

Nordland: Darsswald Fischalnd.Zingst. 1:30.000

Websites

www.kraniche.de

www.grusgrus.com

www.geese.org

Kraanvogeltrip Mecklenburg Vorpommern 2014					
Vogelbeschermingswacht Noord Veluwe					
KNNV- vwg afdeling Epe en Heerde		23-okt	24-okt	25-okt	26-okt
Fuut	Podiceps cristatus	x	x	x	
Aalscholver	Phalacrocorax carbo	x	x	x	x
Grote zilverreiger	Casmerodius albus	x	x	x	x
Blauwe reiger	Ardea cinerea	x	x	x	x
Ooievaar	Ciconia ciconia	x			
Knobbelzwaan	Cygnus olor	x	x	x	x
Wilde zwaan	Cygnus cygnus		11a en 1j	3 ad	
Kleine zwaan	Cygnus bewickii	28		21	
Kolgans	Anser albifrons	x	> 3000	x	x
Toendrarietgans	Anser serrirostris	x	x	x	
Grauwe gans	Anser anser	x	x	x	x
Grote canadese gans	Branta canadensis		x	x	
Brandgans	Branta leucopsis	2500	x	x	
Bergeend	Tadorna tadorna		1	x	
Wilde eend	Anas platyrhynchos	x	> 500	x	x
Soep/Boereneend	Anas spec	x	x		
Krakeend	Mareca strepera	x	x	x	
Pijlstaart	Anas acuta	1 m			
Smient	Mareca penelope	x	> 2000	x	
Wintertaling	Anas crecca	x	x	x	
Tafeleend	Aythya ferina	x	x	x	
Kuifeend	Aythya fuligula	x	x	x	
Brilduiker	Bucephala clangula	x	x	x	
Nonnetje	Mergellus albellus	1 vr			
Grote zaagbek	Mergus merganser		x		
Zeearend	Haliaeetus albicilla	2 ad en 2	> 5	> 8	
Blauwe kiekendief	Circus cyaneus	1 m	2 vr		
Rode wouw	Milvus milvus		1	1	
Buizerd	Buteo buteo	x	x	x	x
Havik	Accipiter gentilis	1 vr			
Sperwer	Accipiter nisus			x	
Torenvalk	Falco tinnunculus	x	x	x	x
Slechtvalk	Falco peregrinus			1	
Fazant	Phasianus colchicus			x	
Waterral	Rallus aquaticus	1		1	
Meerkoet	Fulica atra	x	x	x	
Kraanvogel	Grus grus	x	x	x	x
Goudplevier	Pluvialis apricaria	> 450	x	x	
Kievit	Vanellus vanellus	x	x	x	x
Bonte strandloper	Calidris alpina			x	
Wulp	Numenius arquata		x	x	

Watersnip	Gallinago gallinago		x		
Kokmeeuw	Larus ridibundus	x	x	x	x
Stormmeeuw	Larus canus	x	x	x	
Kleine mantelmeeuw	Larus graellsii	x	x	x	
Holenduif	Columba oenas	x			x
Houtduif	Columba palumbus	x	x	x	x
Turkse tortel	Streptopelia decaocto	x	x	x	x
IJsvogel	Alcedo atthis		1	1	1
Groene specht	Picus viridis		x		
Grote bonte specht	Dendrocopos major		x		
Veldleeuwerik	Alauda arvensis	x	x	x	
Graspieper	Anthus pratensis	x	x		
Witte kwikstaart	Motacilla alba	x	x		
Grote gele kwikstart	Motacilla cinerea		1		
Winterkoning	Troglodytes troglodytus	x	x	x	x
Heggenmus	Prunella modularis		x		
Roodborst	Erithacus rubecula	x	x	x	x
Zanglijster	Turdus philomelos	x	x	x	
Koperwiek	Turdus iliacus	x	x	x	
Kramsvogel	Turdus pilarus	x	x	x	
Merel	Turdus merula	x	x	x	
Tjiftjaf	Phylloscopus collybita		x		
Goudhaan	Regulus regulus	x	x	x	x
Koolmees	Ficedula hypoleuca	x	x	x	x
Zwarte mees	Parus major		x		
Pimpelmees	Parus ater	x	x	x	x
Kuifmees	Parus cristatus		x		
Glanskopmees	Parus palustris		x	x	
Staartmees	Parus lugubris		x	x	
Baardman	Panurus biarmicus		x	x	
Boomklever	Sitta europea		x		
Boomkruiper	Sitta neumayer		x		
Ekster	Lanius minor	x	x	x	x
Gaai	Garrulus glandarius	x	x	x	x
Kauw	Garrulus cervicalis	x	x	x	x
Roek	Corvus frugilegus	x			x
Bonte kraai	Corvus monedula	x	x	x	x
Zwarte kraai	Corvus cornix	x	x	x	x
Raaf	Corvus corone			2	4
Spreeuw	Kolkrabe	x	x	x	x
Huismus	Oriolus oriolus	x	x	x	
Ringmus	Passer montanus	x	x	x	
Vink	Petronia petronia	x	x	x	
Keep	Fringilla montifringilla			x	
Kneu	Fringilla coelebs		x		

Putter	Carduelis cannabina	x	x	x	
Groenling	Carduelis carduelis	x	x	x	
Sijs	Carduelis spinus	x	x	x	
Rietgors	Emberiza schoeniclus		x	x	
Geelgors	Emberiza citrinella		> 100	x	
Grauwe gors	Miliaria calandra		> 50	x	